

Roman

 DIN
2

ilustrovan družinski tednik izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 14. maja 1931

Štev. 20

BRIGITA HELM V FILMU „ALRAUNA“, KI GA IGRA ELITNI KINO MATICA (FOTO AVALA)

Skrbi mlade žene

Sličica iz življenja

Napisala D. Daffnerjeva

Svatovanje se je nagibalo h koncu in gostje so postajali razigrane volje. Tedaj je nevesta vstala in stopila k častitljivi dami srednjih let.

„Nu, draga Fridka, ali si srečna?“ jo je vprašala teta Avgusta. „Stopi malo z menoj, drago dete! Vidiš,“ je povzela, ko sta sedli na samotni

stol pri oknu. „svatovanje je čudna reč. Mladi ljudje se za dobre svete ne zmenijo in se šele zavedo, kadar jih lastna nesreča izmodri. Nu, pa ti si razumno — skoraj bi rekla, dekle — razumna mlada žena, in zato bi ti hotela — vem, da mi ne boš zamerila — dati dober svet. Nič posebnega ni takle dober svet, vendar je važen za vso tvojo zakonsko bodočnost in srečo.“

„Prosim, draga teta, kar govori — jako hvaležna ti bom!“

„Torej, draga Fridka, dobro pazi na prvih pet minut, ko se tvoj mož vrne domov. Njegov poklic je kakor pri večini mož naporen, in morda bo slabe volje in razdražen. Če boš še ti slabovoljna in ujedljiva, potem ti povem, da bosta ves dan oba razdra-

Se nadaljuje na 314. strani

KRONIKA TEDNA

Ali veste, kaj je fair play?

Zadnjič sta igrala v Londonu pokalni finale nogometna kluba Birmingham in Albion. Zmagal je Albion — ker sodnik ni priznal Birminghamovega gola, češ da je bil neregularen. In ko je kapetan Albiona med viharim ploskanjem občinstva sprejel iz rok kraljevega zastopnika dragoceni pokal, je obkolila premagana enajststorična zmagovito moštvo in mu prisrčno čestitala in navdušeno ploskala!

Fair play je angleški pojem. Naši sportniki — hvala bogu, ne vsi — so ga krivo prevedli: pri nas sprejmejo premaganci zmagovito moštvo s sovražnim ledenim molkom, če ne celo z živžgi.

*

Kako vam tekne poljub? Jako neumestno vprašanje, porečete. Tega mnenja pa očitno ni bil Foulger iz Cincinnatija v Severni Ameriki, ki je napravil natančno kemično analizo poljuba. Preiskal je namreč 100 gramov tekočine, ki se izloči pri poljubu, in prišel do jako nepoetičnih rezultatov. Dobil je: 61 gramov vode, 0,7 gr beljakovin in globulina, 0,16 gr slin, 0,34 gr elastina, 33,2 gr lepila, 0,761 gr masti, 0,45 gr kuhinjske soli, 0,01 gr apna in nekaj žvepla, magnezijevega, železovega in aluminijevega oksida in drugih snovi.

Tako, zdaj veste, kaj morate vse „vzeti v račun“ pri poljubu. In vas ne stresa po hrbtu, če to berete? E, kaj bi: sladak je pa le, poljub — kaj ne? Navzlic soli, ki je v njem, in žveplu in vodi in masti, in navzlic temu, da baš tega ni v njem, v poljubu, kar naj bi mu dajalo sladkost: sladkorja. Niti toliko ne, da bi ga profesor Foulger, ki je videti jako natančen, vsaj v tretji decimali omenil...

*

Na Dunaju sta se zadnjič dve lastovki zapletli v motvoz, ki je visel pod kapom trinadstropne hiše. Ljubitelji živali, ki so na Dunaju organizirani v posebnem društvu, so poklicali dve požarni brambi, ki sta prislonili lestve in nesrečni živalci rešili, nato pa ju še dobro nakrmili in spustili.

*

Sto dolarjev z obrestmi je zapustil nemški Američan Jörger, ki je te dni umrl, tistemu Nemcu, ki bo prvi spet zasadil nemško zastavo v francoskem alžaskem mestu Strassbourg. Menda bo nagrada dolgo čakala na izplačilo.

*

V času, ko nemški nacionalci fanatično odklanjajo vsako sodelovanje z „vekovno sovražnico“ Fran-

Potop „Carnatica“

Napisal A. J. Mordtmann

(Gl. števil. 18. in 19. „Romana“)

Čez četrte ure smo s prostimi očmi razložili tri vrhove jamborjev — nadaljne četrte ure nato smo dognali, da je tuja ladja brez jader in krmi na milost in nemilost predana vetrovom in morju.

Pripravili so čoln, da ga takoj spuste v morje, kadar bomo zapuščeni ladji tako blizu, da bi bilo vsako nadaljnje približevanje že nevarno.

Skoraj ni bilo za nas nikako presenečenje več, ko smo čez poldrugo uro zagledali trup neznane ladje. Nekaj minut nato smo bili tako blizu, da so izginili tudi poslednji dvomi: na ladji so se še prav dobro poznale obledele zlate črke: „Carnatic“.

Nesrečna ladja je bila podoba obupne zapuščenosti in mračnosti: vsa barva je bila že malone izginila z nje, raztrgana jadra pa so visela na jamborjih in plapolala v vetru. Bili smo že toli blizu, da smo čuli škripanje jamborjev in rožljanje zarjavelih verig.

Rešilni čoln je bil pripravljen. Vanj smo stopili kapetan Clifford, Ole Johannesen, jaz in šest mornarjev, in od-

veslali proti ladji. Vso vožnjo ni nihče znil besedice.

Za nepomorsčaka bi bilo težko popeti se na dokaj visoko palubo, ker ni z nje visela ne lestev ne vrvi; toda Johannesen in kapetan sta brez velikega truda splezala nanjo, in krmar je tudi meni pomagal gor: ko sem drgetajoč od mraza in razburjenja skočil na krov, je bil kapetan že stekel po stopnicah v kajuto. Mi drugi smo šli počasi za njim.

V kajuti nismo nič videli, tudi v kapetanovi spalnici nič, takisto je bilo vse iskanje mornarjev zaman. Več ur smo preiskovali ladjo in že smo se namenili, da se vrnemo nazaj, ko nas je zadržala neka čudna in zlovešča okolnost.

Zrak v kajuti in mornarskih prostorih je bil zatohel in poln plesnobe, vendar je kmalu postal boljši, ker smo odprli vsa vrata in line. In tedaj smo opazili, da tesnobe ni občutku, ki se ga v kajuti nismo mogli otresti, ni bilo vzrok, kakor smo prvotno mislili, slabi zrak, nego nekaj drugega. Med tem ko nismo na palubi in v vseh drugih

cijo, so Francozi iz lastnega nagiba v nekaj dneh zbrali 150.000 frankov za 300 otrok nemških brezposelnih delavcev, ki jih povabijo v Francijo na štiritedenske počitnice.

*

Sto razporok na dan, ta rekord je doseglo mesto Reno v Texasu (USA), kamor se hodijo ločit zakona sili ljudje iz bližnje in daljnje okoličnice. V Texasu imajo namreč tako mile določbe zastran ločitve kakor nikjer drugod v Združenih državah. Sodnik stranki niti ne dá dogovoriti: „Hvala, zadošča! Dalje!“ Neka dama je odgovorila na vprašanje, zakaj se hoče ločiti: „Ker je mož tako okrut.“ Razlog je zadoščal. Druga je rekla: „Ne dá mi denarja.“ Tudi to je bilo dosti tehtno. Tretja je rekla: „Plačevati moram račune za možovo perilo,“ in tisti mah je že bila ločena. Večerni vlaki iz ločitvenega paradiža v New York so vedno nabiti, čeprav mora vsakdo, kdor reflek-

tira na ločitev, priseči, da stalno stanuje v Renu in da bo tudi v bodoče tam ostal, ker je ona že umrla, žalostno v konkurzu.

*

Pri mestnih upravah v Nemčiji se zdi, da so poneverbe nekaj vsakdanjega. Drugače si vsaj ne moremo pojasni izredne postavke ki jo je postavilo nemško poresko mesto Neviges v svoj letošnji proračun: „toliko in toliko tisoč mark za kritje morebitnih poneverb.“

*

„Jaz, Ana Csillag“ — v konkurzu! Saj jo poznate, če ne ve mlajše dame, pa gotovo ve, ki ste pred vojno občudovali prekrasne dolge lase „Nje, Ane Csillag“. Nu, danes so druge razmere: danes imamo kratke lase vsi vprek, danes imamo tudi gospodarsko krizo. Zato mora Ana Csillag, ali boljše, njeni dediči,

prostorih opazili nič posebnega, me je v kajuti obšel čuden občutek tesnobe, da so se mi naježili lasje.

„Kako se vam zdi?“ me je vprašal Johannesen, in v očeh sem mu bral, kakšen odgovor pričakuje.

„Kakor vam, krmar,“ sem odvrnil. „Žive duše ne vidim, pa vendar...“

„... je še nekdo drugi tu,“ je dogovoril Johannesen.

Da, to je moralo biti, in Cliffordu se je videlo, da mu je prav tako pri duši kakor nam. Zato nismo prestali z iskanjem: stikali smo na najbolj nemogočih krajih, in tudi tam, kjer smo že vse pregledali. Solnce je stalo že nizko na horizontu, ko smo naposled utrujeni opustili nadaljnje iskanje. Kapetan nam je rekel, da hoče še enkrat pogledati v kajuto, da vidi, kaj bi bilo vredno vzeti s seboj. Mi pa smo vedeli, da je to samo pretveza in da je hotel biti Clifford še enkrat sam in nemoten na kraju, kjer je bil tako dolgo srečen s svojo ženo: razumeli smo ga in smo ostali gori.

Utegnili sta miniti dve minuti, ko smo začuli glasen krik in takoj planili dol. Ko smo stopili v kajuto, smo natanko videli, kako so se priprla vrata stranske kabine.

Nekaj čisto navadnega, in vendar tako groznega! Zakaj razen nas in kapetana ni bilo žive duše v sobi!

Toda nekaj drugega je zbudilo našo pozornost. Kapetan je sedel trdo in negibno na zofi. Bil je mrtev. V roki je imel kos pisanega volnenga blaga, v njegovih odprtih očeh je bil izraz zamaknjenosti, njegov obraz pa je bil kakor bi na njem igral usmev.

Johannesen in jaz sva si nemo stisnila roko.

Zakaj to je bilo tisto, česar sva se bala, ko mi je Johannesen zaupal svoje sanje. Takrat mi je namreč zasepetal na uho, da je videl v sanjah, kako so kapetanovo tru-

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočnem ali pa denarnem pisnu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v tralikalih, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink. Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglaš po tarifi.

plo na mornarski način pogreznili v morje.

Še nekaj moram povedati: krik, ki smo ga gori čuli, je bil z e n s k i glas! In v kabini, katere vrata so se pred našimi očmi priprla, smo zagledali, ko smo se naposled toliko opogumili, da smo se upali vstopiti, ko mumija posušeno truplo ženske, ki so jo mornarji in Johannesen navzlic temu, da je moralo biti že dolgo tega, kar je umrla, prvi mah spoznali kot truplo Cliffordove žene Fanny. Oblečena je bila v pisano volneno obleko, ki ji je na rokavu manjkalo kos blaga — tisti kos, ki smo ga bili videli v Cliffordovi roki.

In še nečesa ne smem zamolčati: tisto kabino smo bili prej prav tako natanko pregledali kakor vse druge, ne da bi bili v njej opazili najmanjših sledov o truplu Cliffordove žene. Bilo nas je tako groza, da smo imeli samo eno misel: čimprej proč s te ladje! Odveslali smo nazaj na „Lady Godiva“, in šele čez dol-

go, ko smo premagali prvi strah, smo se upali nazaj na „Carnatic“, da izpolnimo mornarsko dolžnost do mrtvih. Prepeljali smo kapetanovo truplo na našo ladjo in ga v kajuti položili na pare; še prej pa smo ga zašili v jadvino in privezali nanj železno kroglo.

Mojo prošnjo, da bi tudi kapetanovo ženo tako pokopali, so mornarji sicer ne neprijazno, zato pa nič manj odločno odklonili. Nihče se ni hotel vrniti nazaj na „Carnatic“, da bi odnesel mrliča na našo ladjo. Vse moje prigovarjanje je bilo zaman.

Tako smo kapetana samega pokopali. Ko smo njegovo truplo spuščali čez ograjo v mokri grob, je zdajci našo tiho molitev pretrgal krik groze, ki je vstal iz vseh grl. „Carnatic“, ki je ležal komaj nekaj deset metrov od nas, se je nenadoma brez vidnega vzroka nagnil najprej na desno, potem na levo in se zdajci kakor kamen potopil s krmo naprej v globine. Valovi so se zgrnili v vrtinec nad krajem, kjer je trenutek prej še stala ladja, bele pene so brizgnile visoko v zrak, in valovi, ki so se razširili od kraja nesreče, so zazibali tudi „Lady Godiva“. In potem je bilo vse mirno.

Včeraj smo bili „Carnatic“ natanko pregledali in smo se prepričali, da je bilo v trupu ladje le malo vode in da ni bilo nikjer luknje, skozi katero bi mogla vdreti voda.

Potop pošastne ladje je bil prav tako nerazumljiv kakor vse drugo, kar je bilo z njim v zvezi. Kolikor se mene tiče, lahko povem samo to, da sem našel ne sicer pojasnilo, vsekako pa nekaj migljaj: kar so jima ljudje v slepem strahu odrekli, njun skupni pokop, so jima naklonili usmiljeni elementi. Njuna ljubezen je bila močnejša od vseh grozot prirode in vseh predsodkov ljudi — in skupno počivata zdaj, ki ju je življenje razdvojilo, na dnu antarktičnega oceana.

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 318. strani

Kaj so bili po poklicu, preden so zasloveli kot pisatelji:

1. Lev Tolstoj?
2. Anton Čehov?
3. Emile Zola?
4. Maksim Gorkij?
5. Charles Dickens?
6. Roda Roda?
7. Knut Hamsun?

„TRADER HORN“

(KLIC PRAGOZDA)

Dnevnik W. S. VanDyka,

voditelja Metro-Goldwyn-Mayerjeve filmske ekspedicije po Osrednji Afriki

Vse je bilo storjeno, kakor sem naročil. Zagledal sem pravo afriško trgovino, napolnjeno s tisoč stvari, in z napisom nad vhodom „River Store, L. McAffree“. Dve opici sta se igrali pred vrati, okoli hišice gosto drevje, grmičevje in kakteje, po ulici hodijo črnčci, vse okoli pa čakajo reflektorji. Na sredi je ploščad in na njej filmski aparat.

Vse, vse je bilo pripravljeno, samo solnce se ni hotelo pokazati izza oblakov. Zato je deVinna poskušal posamezne prizore. Na vsakem oglu je stal po en lovec-belec, ki je moja navodila razlagal domačinom.

Točno ob dvanajstih se je pokazalo solnce izza oblakov. Dal sem lovecem znamenje, naj se začne, in veselo sem zagnal holywodski bojni krik:

„Kamera!“

Murchisonski slapovi, 3. junija

Toda sreča nam ni bila mila. Nadejal sem se, da bom drugi dan končal uvodne prizore filma, toda afriško solnce nam ni bilo naklonjeno in se je skrivalo. Drugi dan je celo še deževalo in tako smo morali čakati štiri dni, da smo spet zagledali solnce in lepe bele oblake, ki so tako potrebni za vsako afriško krajinsko sliko.

Zadnji dan smo dobili obisk. Prišel je dr. Carpenter, ki nam je naposled vendarle dovolil, da se smemo utaboriti pri Murchisonovih slapovih in tam filmati. Toda obvezati smo se morali, da bomo očistili grmovje in travo sto čevljev okoli taborišča, da preženemo muhe tse-tse in moskite. Razen tega nam je določil nekega zdravnika, ki bo spremljal našo karavano.

Mislim, da je bilo v Nai-robu, ko sem prvič čul o nekem Petu Parsonu. O človeku, ki ga obdaja skrivnosten nimbus, in kadar čuješ njegovo ime, ti pridejo takoj v misel sloni in slonovina. Praviijo, da je ubil že okoli tisoč slonov. Njegova dolžnost je nadzirati rezervacije in ubiti toliko zveri, kolikor se mu zdi potrebno. On opravlja tako rekoč nekako kontrolo rojstev med sloni. Tega Peta Parsona nam je dodelil guverner Ugande na pot do Murchisonovih slapov. Njegova dolžnost je bila paziti na interese vlade, obenem pa tudi na našo varnost. Dan pred odhodom se je pripeljal s parnikom. Mož je izreden tip afriškega lovca. Star je okoli 55 let, visok je, mišičast in ima razmršene brke.

Davi ob petih smo se ukrcali na malo ladjo „Livingstone“, da se odpeljemo proti Murchisonovim slapovom. Pritjago smo naložili na vlačilec. Reflektorje smo dali takoj odpremiti v „Nosorogovo taborišče“, zakaj bili smo prepričani, da pri Murchisonovih slapovih ne bo prilike za umetno razsvetljavo.

Kakih deset milj od Albertovega jezera se vije Viktorijin Nil skozi bujno in gosto vegetacijo, polno vsakovrstnih eksotičnih ptic, kač in drugih živali. Zaradi plitve vode plove naša ladja jako počasi.

Kakih trideset milj od Panyamurja smo opazili prvega krokodila. Mirno se je solnčil na pesku in vse nas je prevzel čuden občutek, ko smo to čudno eksotično žival prvič v življenju zagledali v svobodni prirodi. Samo eno željo sem imel: da zver ustrelim. Morda mi je to željo na-

vdahnila neka potreba po osveti, zakaj tu vedo mnogo povedati o strašnih doživljanjih nesrečnih črncev, ki se drznejo kopati v afriških vodah.

Potem smo krokodile srečavali vse bolj in bolj. Povsod, kjer je bilo količkaj peska, so jih bila cela krda. Ležali so z odprtimi žreli na pesku, kakor da čakajo na plen. Zdelo se je, da se dobro razumejo z vodnimi konji, ker se zanje niso niti zmenili. Na koncu naše poti smo zagledali na peščenem otoku kakih dve sto teh zveri, ki so ležale malone druga na drugi.

Malo preden smo pristali, smo doživeli še karambol z velikanskim vodnim konjem z dvema mladičema, ki se nam ni hotel umakniti. Stvar se je zdela jako nevarna, vendar se je končala brez nesreče.

O pol štirih popoldne smo prišli v Murchison. Tam, kjer smo se izkrečali, je bilo polno krokodilov in vodnih konj, ki pa so vsi pri našem prihodu neutegoma izginili v vodo.

Taborišče je že postavljeno. Ko to pišem, si svetim z električno žepno svetiljko. Čisto blizu vidim oči sedmih ali osmih krokodilov, ki se svetijo skozi temo. Domačini so bili blizu pristanišča zanetili ogenj, da preženejo zveri.

Murchisonski slapovi, 7. junija

Uredili smo se jako udobno. Vsakdo ima svoj šotor za stanovanje, jemo vsi skupno in imamo svojo lastno trgovino. Še nečesa ne smem pozabiti. Odkrili smo namreč Renchera. To pa se je zgodilo takole.

Bilo je poslednji dan našega dela v Panyamurju. Solnce se nam je spet izneverilo in naš rekviziter Harry Elbies je hotel izrabiti priliko in se malo pošaliti z domačini. Prišel je bil namreč iz Amerike pravi kostum za gorilo. Oblekel se je vanj in zapovedal dvema mladima črnčema, naj

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Alrauna“

fantastičen film. V glavnih vlogah Brigita Helm in Albert Bassermann

„Luči vele mesta“

največji film zadnjih let. V glavni vlogi Charlie Chaplin in Virginia Cherrill.

začneta kričati „gorila“, da prestrašita domačine, ki so bili v bližini. Panika je bila nepopisna. Črnici so se raztepli na vse strani, nekateri so celo splezali na drevesa, mi pa smo se na ves glas grohotali posrečeni šali — tedaj pa zagledam nekega velikega črnca, ki je mirno stopal proti „gorili“.

Brž je posegel vmes eden izmed lovcev in tako rešil našega „gorilo“, ki bi mu bila drugače huda predla. Tako sem odkril našega Renchera — ta črnc bo in nihče drugi!

Takoj sem ga angažiral in ga oskrbel s potrebno obleko. Eden izmed lovcev mu je v njegovem jeziku pojasnil vlogo. Zdaj ko imam Renchera, nimam nobenih drugih skrbi...

Murchisonski slapovi, 10. junija

Človek obrača, Bog pa obrne... To velja zlasti za filmanje v Afriki. Dne 7. junija smo vsi šli jako zgodaj spat, ker smo drugo jutro namerali že ob petih zjutraj začeti z delom. Spominjam se, da sem bil po večerji nekam nemiren, in tudi to pomnim, da je bil zrak čudno miren. Ob devetih zvečer sem se zavil v mrežo, ki varuje pred moskiti, in utrlil luč. Iz sesednih šotorov se je čulo miroljubno smrčanje.

Ponoči se mi je sanjalo, da so me obiskali trije prijatelji — Jack Dempsey, Tim McCoy in Buck Jones. Veslali so v čolnu in reka, po kateri je čoln plul, se mi je zdela, kakor bi bila narasla. Sanjal sem tako živo, da sem čul divje šumenje vode. V sanjah sem se zbal za svoje prijatelje, takrat pa me je prebudil pravi šum vode.

Besnela je strašna burja, bliskalo se je, da je bilo človeka groza. Ravno sem se pripravljaj, da skočim na noge in potegnem izpod postelje copate, ko se je nenadoma odtrgala zadnja stran šotora in je v šotor vdrl hudournik, ki je v trenutku odnesel mojo posteljo. Instinktivno sem se zgrabil za deblo, ki je molelo iz vode.

Prav takrat je zasvetil reflektor in začul sem glas operaterja deVinne, ki je kričal moje ime.

Kmalu sva se dobila in sva se skupaj odpravila skozi šotore. Vihar je divjal vse bolj in bolj in voda je odnašala s seboj vse, kar ni bilo pribito. Tisti, ki so izgubili samo nekaj parov čevljev in obleke, so bili še srečni; drugim je voda odnesla vso prtljago.

Pogled, ki se nam je pokazal drugo jutro, je bil obupen. Večino šotorov je odnesla voda, naše lepo šotorišče je bilo eno samo nepregledno močvir-

je, polno živalskih trupel, mrtvih ptic, podgan itd. Bila je prava slika opustošenja. Mislim, da niti po vesoljnem potopu ni bilo dosti hujše.

Ugotovili smo, da je dvajset kovčgov izginilo in da sta radio in generator hudo poškodovana in da je voda vdrla tudi v prostor, kjer smo imeli shranjene filmske kamere, ter nam uničila pet in dvajset tisoč čevljev še novega, neporabljenega filma in dve kameri. Harry Carey je izgubil vso filmsko garderobo in dva kovčega povrh.

V najboljšem primeru se nam je program zavlekel za najmanj teden dni. Tako dolgo bomo namreč morali čakati, da si popravimo kamere. Živeža nam je ostalo le malo.

Do večera smo se za silo spravili v red. Šotore smo na novo postavili, to pot nekoliko dalj od reke. Vrnili so se tudi moskiti in muhe tse-tse. Življenje teče torej neizpremenjeno dalje, kakor da se ne bi bilo nič dogodilo.

EDWINA BOOTH IN DUNCAN RENALDO V LJUBAVNEM PRIZORU V AFRISKI DZUNGLI

Skrbi mlade žene

(Nadaljevanje s 309. strani)

žena. Kadar se vrne domov, ga zato sprejmi mirno in prijazno! Ne bodi viharna, ne izprašuj ga, nego mu pomagaj, ko si odlaga klobuk in površnik, odpri mu vrata v sobo, lepo mu pripravi stol, in če le mogoče, mu postavi na mizo nekaj cvetic. Boš videla, to ustvarja čudeže."

Mladi ženi sicer ni hotelo prav v glavo, zakaj naj bi bile te malenkosti tako važne; vendar si je rekla, da mora teta Avgusta, ki o njej vsi pravijo, da živi s svojim možem idealno zakonsko življenje, pač imeti prav. In tako je obljubila, da se bo ravnala po njenem nasvetu.

*

"Draga teta, prav si imela!" S temi veselimi besedami je Frida nekaj tednov po poroki pozdravila svojo teto. "Vselej, kadar se je Vinko vrnil iz službe domov, sem se spomnila tvojih besed. Prve tedne so se mi zdele nepotrebne; saj je bil vedno vesel in nežen, kadar me je zagledal. Toda nekega dne, ko je prišel opoldne na kosilo, me je pozdravil čudno medlo in ravnodušno."

"Tak je začetek v vseh zakonih," je odgovorila teta.

"Prvi trenutek me, je to razjezilo in celo ogorčilo. Saj bi vendar moral biti vesel, ko me je zagledal, ne? Takrat pa so mi prišli v spomin trenutki, ko sem sedela v beli nevestini obleki pred teboj. Pogledala sem mu v obraz — bil je truden in bled. Pomagala sem mu odložiti klobuk in površnik, odprla vrata v obednico in mu natočila kozareček konjaka. Potlej sem postavila na mizo šopek cvetic, ki so stale na oknu."

"In kaj je rekel Vinko?" je vprašala teta.

"Nekaj časa je sedel ves truden za mizo; potlej pa se je otajal, in kmalu sva bila v veselem pogovoru."

"Nu, tako napravi vsak dan," je prikimala teta. "Boš že videla, kako imenitno se bosta vedno razumela. Ali ostaneš pri meni na čaju? Še nekaj: prepirljiv tvoj mož menda ni?"

"Ne bi rekla," je počasi odgovorila Frida. "Le časih se nenadoma razsrdi — in vselej zaradi kakšne malenkosti. Zadnjič je vzrožil, da bi človek mislil, da bo vse razbil."

"In kaj si takrat storila?" je vprašala teta.

"Rekla sem mu, da so to samo malenkosti, in potem." — Fridi se je zresnil obraz — "potlej sem se spustila v jok, ker sem videla, da ga je to še bolj razjezilo."

"To ni prava pot, Fridka!" je odkimala teta Avgusta. "Kadar se razsrdi, si moraš misliti: dober človek je, in moraš biti čisto mirna, moraš tako narediti, kakor da je prav, da vpije. Seveda pa spet ne smeš kazati hladnega, užaljenega obraza, ker ker mu s tem jezo še bolj razpihaš."

*

Spet je minilo nekaj tednov.

"Nu, ali se ravnaš po mojem receptu?" je vprašala teta Avgusta, ko jo je nekega dne spet obiskala mlada žena.

"Da, in prav imaš, tetka!" je veselo vzkliknila Frida. "Že takoj drugi dan po svojem zadnjem obisku pri tebi sem se lahko o tem prepričala. Dobri Vinko se je razsrdil nad malenkostjo, nad gumbom, ki sem ga pozabila prišiti. Ravno sem mu hotela reči, da to vendar ni tako huda reč, tedaj pa sem se spomnila tvojih besed. 'Dober človek je,' sem si rekla. Potem sem nekaj časa molčala, nato pa sem dejala: 'Da sem le mogla kaj takega pozabiti! Prav imaš, zanikarna sem bila.' Komaj sem dogovorila, ko se je že pomiril; nekaj je še zagodrnjal — pet

minut nato pa je bil že ljubezniv in tako dobre volje, kakor ne pomnim."

"Ali se ne zdiš sama sebi čarovnica?" jo je z nasmehom vprašala teta.

"Seveda! In zdaj se zmerom veselim, ko vidim, koliko zaležejo dobre besede. Samo zdi se mi, da se zadnje čase mnogo manj jezi —"

"In to ti ni prav, ker ne moreš poskušati svojih čarovniških sposobnosti?"

"Skoraj bi rekla!"

"Vidiš, to je tako: čim manj se človek jezi, tem bolj se jeze odvadi. Zgodi pa se tudi, da pride jeza od slabega zdravja, in zato moraš paziti, da bo tvoj mož vedno imel dobro kosilo in večerjo in dosti miru. Ali je že kedaj tožil nad slabo jedjo?"

"Nekajkrat se mi je zdelo, da ni bil prav zadovoljen," je rekla Frida in zardela. "Kakor da mu ne bi bilo teknilo. Saj veš, da sama kuham."

"Kaj pa si mu rekla, ko si videla, da mu ni prav?" je smeje se vprašala teta Avgusta.

"Pritrdila sem mu in rekla, da bom pač drugič bolj popazila pri kuhi, ali pa kaj podobnega."

"Prav tako! Nu, kakor vidim, je v splošnem zelo ljubezniv zakonski mož. Znanko imam — ti je ne poznaš — katere mož je na jehel zmerom kaj našel, da je mogel grajati. 'Kaj naj bo spet tole?' je godrnjal. 'To naj bi bila menda juha? In tisto naj bo solata?' Vsa obupana je njegova žena prišla k meni. In jaz sem ji dala dober svet!" se je zasmejala teta. "Ko je nekega dne sedel za mizo k obedu, je zagledal kraj sklede za juho listič z napisom: 'To je juha.' In ko je prišlo na vrsto meso, je bil na krožniku listič z besedami: 'To je goveja pečenka.' Na podoben način so bile označene druge jedi. Kakor mi je žena potem povedala, ni njen mož nikoli več sitnaril s takimi vprašanji."

In potem sta prišli še na druge pogovore.

„Tudi na služkinjo moram paziti!“ je rekla Frida. „Taka dekleta so tako sladkosnedna! Poslušaj, kaj sem opazila. Včeraj ti štejem koške sladkorja v dozi — bilo jih je eden in dvajset celih in trije polovični. Ko pa jih zvečer še enkrat preštejem, glej: celih je bilo dva in dvajset, polovičnih pa pet! Vinku nisem o tem nič govorila; po kosilu, ko sem jih prvič štela, je sedel s časopisom v roki, in takrat nikoli nič ne vidi in ne sliši.“

„Hm, čudno!“ je zamišljeno rekla teta. „Ali se nisi morala uštelat?“

„Nemogoče, draga teta! Opoldne sem dvakrat preštela sladkorčke, zvečer pa celo trikrat!“

Teta se je zamislila. „Veš kaj?“ je nato vzkliknila. „Ujemim muho in jo zapri v dozo za sladkor! Potem boš najlaglje videla, ali ti jo je kdo odprl!“

„Imenitno! Da, tako storim!“

*

Dva dni nato, že kar dopoldne, je Frida spet prišla.

„Pomisli, draga teta,“ je vzkliknila že pri vratih, „pomisli, kaj se mi je zgodilo! Včeraj popoldne — služkinje ni bilo v sobi, imela je ravno perilo, mož pa je kakor po navadi bral časopis — takrat se domislim nasveta in vtaknem muho v dozo. Popoldne greva z Vinkom na izprehod. Zvečer pogledam, ali je muha še v dozi — in kaj misliš, zagledam? Ko odprem dozo, kaj je v njej? Velika nagnusna osa!“

„Kaj nisi nič povedala svojemu možu?“ je vprašala teta Avgusta, ki so ji usta trznila v nasmešek.

„Ne, njemu nisem niti besedice omenila!“ je odgovorila Frida. „On se za take stvari tudi ne zanima. Kako naj si to pojasnim?“

„Kje pa je bila služkinja?“ je vprašala teta.

„Vse popoldne je ni bilo doma — prala je.“

„Hahaha,“ se je zdajci na glas zasmejala teta. „Nu, poslušaj, hčerka moja,“ je rekla nato, „in stori, kar ti povem!“

In vsa presenečena je mlađa ženica res poslušala, kar ji je govorila izkušena teta Avgusta.

*

Ko je bilo tisti dan kosilo pri kraju in se je Vinko spustil na zofo, ga je njegova žena obsula s poljubi in vsa rdeča zašepetala: „O, kako me je sram!“

„Zakaj pa?“ je vprašal Vinko, ki se je komaj premagal, da mu ni ušel smeh.

„Razumela sem tvoj nauk,“ je šepnila Frida in skrila svoj obraz na njegovih prsih. „Nikoli več ne bom tako malenkostna!“

„In nikoli več mi ne boš napravila takih sitnosti!“ se je na glas zasmel Vinko. „Kaj misliš, da je oso ujeti taka igrača?“

Zgodbica o dveh židih

Zapisal M. Nucl

Neki madžarski grof je imel v svoji vasi med drugimi židi dva, ki sta bila daleč naokoli na glasu nevarnih sleparjev.

Kateri od obeh je bil hujši, Moric Rosenduft ali Izak Zuckersüss, pa ni še nihče mogel dognati; niti vaški rabin tega ni vedel.

Nekoč je bil grof posebno dobre volje in je sklenil žida preizkusiti. Poklical je Morica Rosendufta, stopil z njim v hlev in mu podaril enega izmed konj — pod pogojem, da ga proda Izaku Zuckersüssu tako, da ga temeljito oslepari.

„Sicer s tem lopovom še nisem kupčeval,“ se je veselo zarežal Moric, „a ker ste vi, gospod grof, bom poskusil.“

Šel je po Izaka Zuckersüssa in stopil z njim v hlev, grof pa je čakal pri oknu, kako se bo stvar končala. Ni mu bilo treba dolgo čakati; že čez

nekaj minut je Moric potrkal na vrata.

„Nu, za koliko si osleparil lopovskega Zuckersüssa?“

„Za dva zlatnika!“ se lokavo zasmije Moric.

„Kaj, tako poceni si prodal konja?“ se razjezi grof.

„Nu, vi mi tega sicer niste rekli, gospod grof, veste pa gotovo: kljuse je staro ko zemlja, po vrhu pa še šepa. Ali ni dosti, da sem Izaka znal tako obrniti, da ni nič opazil?“

Grof Morica milostno odslavi in pokliče Izaka.

„Izak,“ mu reče grof, „kaj si plačal za konja?“

„Dva zlatnika,“ se zasmije Izak. „za tako imenitno žival!“

„Tako! A vendar te je Moric osleparil!“

„Moric? Mene? Kako naj bi me bil osleparil, gospod grof?“

„Zdaj vidim, kakšen vol si! Kljuse je vendar staro ko zemlja, in še šepa povrh. Ti pa si mu zanj dal kar dva zlatnika!“

„Ojej,“ zatarna Izak. Zdajci pa se mu razjasni obraz:

„Nu... za vsak slučaj sem mu plačal s ponarejenima zlatnikoma!“

Prelestni mesec maj

Vsi so prihajali...

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je dvajseto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih enajst nadaljevanj.

Drugi del

IZKUŠNJAVKA

„Sirota,“ je šepnil sam pri sebi. Stisnil jo je k sebi, dragoceno breme, in z nogo odrinil vrata.

„Gospod poročnik,“ je vzkliknil veselo, „Nadja je tu!“

„Nadja?“ Branku je ušel vzklik brezmejnega presenečenja. Nadja? Kako je prišla sem?

Janez je položil deklico na kup slame, ki je ležal v kotu, in se sklonil k njej.

„Nadja, povejte...“

Bolno se je nasmehnila. Z glasom, ki ga je Janez bolj slutil kakor razumel, je tiho rekla:

„Morala sem z vama... nekaj mi je reklo, da bosta potrebovala mojo pomoč...“

„Kako ste dobri, Nadja,“ je vroče vzkliknil Janez. Skočil je na voz po odejo in jo pokrnil z njo. Potem je prijel njene drobne ročice, ki so bile čisto prezeble, jih dvignil k ustnicam in jih grel s svojo sapo. Nadja se mu je hvaležno nasmehnila in njene ustnice so šepnile:

„Hvala vam...“

Branko si je med tem dajal opravka pri ognjišču. Na polici je iztaknil nekaj lončenih piskrov. Vzel je največjega, stopil pred hišo in spustil vedro v vodnjak. Ko je potegnil iz globine, mu je od groze zastal dih in vedro mu je zdrsnilo nazaj v vodnjak. V njem je bil zagledal človeško roko!

„Moj bog, ali je mogoče?“ je vzkliknil s trepetajočim

glasom in groza ga je oblila. Zda je vedel, zakaj je koliba prazna!

Prerezal je vrh, ki je bilo z njo vedro privezano, da ne bi nihče več videl tega. Potem je zajel v lonec nekaj svežega čistega snega in se vrnil v koč. Njegov obraz je bil blede ko zid.

„Kaj je, gospod poročnik?“ se je prestrašil Janez, ko ga je zagledal. „Ali ste opazili kaj sumljivega? Ali so nas kozaki odkrili?“

„Nič ni,“ ga je potolažil. „Ne boj se! Majhna slabost je bila. Posledica mojih ran. Reakcija na napore te noči.“

Ni hotel povedati, kaj je videl. Vedel je, da je bolje, če Janezu in Nadji prihrani to grozo.

Potem je zakuril. Polena so bila suha in so gorela s plamenom, da je bilo veselje gledati. Kmalu je voda v loncu zavrela. Poiskal je čaj in ga stresel vanj.

Nadja se je med tem že malo opomogla in sedla na slamnato ležišče. Janez se ni ganil od nje. Branko je prelil čaj v manjše lončice in jima ga prinesel. Nato je prisedel.

Za nekaj trenutkov so pozabili svoje trpljenje in nevarnosti. Bili so si samo tovariši, ki so trdno sklenili pomagati drug drugemu, živeti in trpeti drug za drugega. In Nadja je bila najbolj srečna med njimi, saj je največ žrtvovala. In edina je bila, ki je neomajno verjela in upala v bodočnost, ki je ležala pred njimi kakor velik, težak zastor, ki ga ni mogoče razgrniti in pogledati zanj.

Trije samotarji sredi brezmejnih planjav, trije majhni, neznatni ljudje sredi neusmi-

ljene prirode, ki je tu vlada-la in delila usodo, trije drobci v boju z življenjem in smrtjo.

Tretji del

MLADA MATI

Prvo poglavje

NA BOROVJU

Tiha poletna noč je ležala na zemlji. Nebo je bilo kakor črn žamet in na njem so blesteli milijoni zvezd. Na obzorju so se videli ostri vrhovi gora. Mahoma so se njih obrisi ožarili, kakor bi jih bil obdal zlat pas. Počasi je izza njih prilezel mesec, rdeč kakor bi se bil pravkar okopal v krvi. Njegov soj je zajel dolino, ki je ležala pod njim.

Pokojno je ležala vas Borovje v dolini. Okrog in okrog so jo obdajali gozdovi in hribi. Sredi je stala cerkevica in okoli nje so se bile nabrale manjše in večje hiše, kakor bi jih bil kdo znesel z vseh vetrov. Nekaj njiv je ležalo v bližini in pašnikov, ki so bili potreseni z grmičjem. Bela cesta je rezala vas na dvoje in se izgubljala v gozdu.

Zunaj vasi med drevjem skrita je stala borovska graščina. Lepo visoko poslopje, ki se mu ni poznalo, da stoji že stoletja. Visoka vrata, ki so jo zapirala, bi vedela povedati, koliko je že stara. Skozi nje si prišel na prostorno dvorišče z belim peskom posuto. Zada za poslopjem je bil velik vrt, zasajen z rožami. Kadar je potegnil veter, je odnašal njih vonj po vsem dvorišču. Za vrto se je ogle doval mesec in njegova podoba je trepetala na drobnih valovih, ki jih je delal rahel vetrič.

Grad je bil v temi. Le eno samo majhno okno je bilo razsvetljeno in odprto. Veter se je upiral v zavese in jih časih odgrnil: takrat je popotnik videl s ceste veliki lestenec, ki je visel izpod stropa.

V sobi je sedela pri posteljici v kotu mlada žena. Njen obraz je bil bled in razodeval je skrb. Neprestano je strmel na posteljo, kjer je ležal dveleten otrok. Časih je mlada žena prišla otroka za čelo in vztrepetala. Bilo je vroče kakor razbeljen kamen. Potem mu je vselej popravila blazino. Malček se je premotal po posteljici. Časih se je za trenutek pomiril in počasi, nekam nezaupno, pogledal mlado ženo pri svoji posteljici. Potem je zajokal.

„Sinko, nikar ne jokaj, saj bo kmalu dobro. Zdravnik pride in te ozdravi. Kmalu pride.“

Te besede je govorila brez misli. Potem je obstala sredi njih in naglo stopila k oknu. Sklonila se je čezenj in pogledala po dolini. Nikjer ni bilo voza, ki bi se bližal graščini.

„Kod le hodi?“ se je povpraševala vsa obupana in njen pogled je spet romal k sinčku, ki je ležal bolan na posteljici.

Počasi in s pobešeno glavo je šla k njemu in se spustila na kolena pred njim. Z bolestnim pogledom je strmel na njegov obrazek in božala onemoglo ročico, ki je ležala na odeji.

„Mamica,“ je šepetal malček. „Mamica, joj, kako me peče!“

Vsaka beseda jo je zadela kakor oster meč v srce.

„Saj pride zdravnik, pride,“ je neprestano ponavljala, ne vedoč, kaj naj reče drugega reče. „Zdravila ti zapiše in jutri boš spet tekal po travniku in se igral.“

Otrok jo je poslušal, kakor ne bi razumel njenih besed.

„Mama... mama...“
Mlada mati bi bila najrajši zbežala, da ne bi več čula

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA!

obupnih klicev bolnega otroka.

*

Popoldne se je vzgojiteljica z njim igrala na vrtu. Dan je bil lep in malček razigran kakor še nikdar. Ves čas je tekal okoli, da je bil ves upehan, ko je prišla k njemu in ga vzela s seboj na malico. Pod večer je začel stokati, da ga boli glava. Naglo ga je spravila v posteljo in mu skuhalo čaja, misleč, da je samo prehlad, ki v nekaj urah mine. Toda malčku je bilo čedalje huje. Moža, ki se je zvečer pripeljal z avtom iz Ljubljane, je poslala nazaj po zdravnika, zakaj v bližini ni bilo nobenega. In zdaj so že minule štiri ure, kar je odšel od doma, štiri dolge ure, in še ga ni nazaj. Drugače se je vrnil v dveh urah. Kaj naj to pomeni?

To vprašanje se je nedomoma zasekalo vanjo. Zakaj ga še ni nazaj? Ali se mu je kaj pripetilo? Ali?...

Tedaj se je spomnila nekaterih dogodkov, ki jih je že skoraj pozabila. Zdaj pa so ji

vstali pred očmi v vsej jasnosti. Spomnila se je, kako je njen mož zanemarjal otroka. Če jo je videl z njim, sploh ni prišel blizu.

Spomnila se je, kako je bilo takrat, pred poroko. Njen sedanji mož ji je prinesel z bojišča vest, da je njen zaročence mrtev. Morala se je poročiti z njim, da zakrije sramoto. Danes ji je bilo žal, da se je poročila, čeprav bi bili ljudje drugače s prstom kazali za njo. Zakaj se je vendar tako bala ljudi? Kaj so ji bili mar? In tudi če bi še toliko govorili o njej, bi bilo vendar še dosti boljše kakor živeti s človekom, ki ga ni nikdar ljubil.

Potem se je spomnila, kako je bilo pred nekaj dnevi. Takrat je šla z otrokom na izprehod. Vrnila sta se pozno zvečer in na povratku ji je otrok prvič rekel, da se očeta boji. Kako so jo presunile te besede! Misli je najprej, da govori otrok kar tja v en dan, toda ko je pogledala njegov prestrašeni obrazek, je vedela, da ne govori brez vzroka. Vprašala ga je, zakaj se boji, toda ničesar ni znal povedati, čeprav je silila vanj. In pred nekaj urami v vročici je čula, kako jo je otrok zmedeno klical. Skočila je k postelji in takrat so se utrgale iz otrokovih ust besede: „Mama... bojim se papana... tepe me...“ Misli je, da otrok samo blodi, zdaj pa je bila čedalje bolj prepričana, da mora biti otrokov strah resničen. Spomnila se je tudi, kako je časih ujela možev pogled, ki je skoraj sovražno gledal otroka. Potem pa je na to pozabila, kakor na sto drugih reči, ki so se zgodile, kar je bila poročena, in otrok je moral molče trpeti. Zdaj se je sramovala same sebe in svoje kratkovidnosti.

Še celo takrat, ko jo je zadnjič obiskala prijateljica in ji na to namignila, ni verjela. Preveč nemogoče se ji je zdelo, preveč je verjela v nje, ki jo je vzel iz ljubezni, ki je vzel tujega otroka za svo-

jega. In da jo je ljubil in da jo še zmeraj ljubi, je bila prepričana, in prav ta ljubezen jo je mučila in ji ni dala miru. Že takrat, ko je postala njegova žena, se je vse v njej upiralo. Skoraj tri leta življenja z njim so razliko in razdor med njima še povečala. Prej ga ni sovražila, zdaj pa se je počasi začelo v njeni duši zbirati sovraštvo proti njemu. Ni ga še prav občutila, le podzvestno je slutila v sam sebi, da čedalje težje prenaša njegovo navzočnost. In pri tem je dobro vedela, da jo ljubi... Mnogo so pripomogle k temu skritemu sovraštvu vesti, ki jih je čula vse povsod. Ljudje so šepetali, da si njen mož ni pridobil premoženja na pošten način, rekli so tudi celo, da tudi ta gradič, kjer je stanovala, ni bil pošteno kupljen. Isti dan, ko je njen mož podpisal kupno pogodbo, se je prejšnji lastnik ustrelil.

Gotovo že veste, kdo je bila ta mlada žena in kdo je bil mož, ki o njem govorimo. Zora in Kregar. Otrok, ki je ležal bolan v postelji, je bil Brankov sin.

Po poroki se je Kregarju posrečilo, da so ga odpustili iz vojaške službe. Najprej se je naselil v Ljubljani. Dolga leta nerednega vojaškega življenja so mu vzela vsako veselje do dela. Po očetu je imel na Gorenjskem večje posestvo, ki mu pa ni prinašalo toliko, kolikor je potreboval, ker je z denarjem razsipal. V Ljubljani pa je dobil prijatelja, ki je za vojsko dobavljal les. Nekoč je potreboval večje množine bukovine. Ker je bil Kregar v denarni zadregi in je imel na svojem posestvu lesa dovolj, mu ga je nekaj prodal. Mesec nato se mu je prijatelj pohvalil, koliko je pri lesu zaslužil. To je Kregarja vzpodbudilo, da je začel sam kupčevati z lesom. Dobro zveze, ki jih je imel na Dunaju, so mu pripomogle, da je postal kmalu najvplivnejši dobavitelj za vojaštvo.

Po poroki je ostala Zora pri svojih starših. Ko pa je začel Kregar kupčevati in si tako v kratkem času nabral denarja, si je lahko kaj več privoščil.

Ker ni bil več daleč čas, ko bi bila morala postati mati, si je vzel nekaj časa in šel z njo na morje. Tam sta ostala, dokler ni prišel otrok na svet.

Poletje osemnajstega leta je bilo takrat. Čedalje bolj se je videlo, da mora biti kaj kmalu vojne konec. Kregar se je tudi na to pripravil. Spravil je denar, ki ga je bil zaslužil, na varno. Potem je prišel prevrat. Mahoma je bilo vsega dovolj, samo živil je primanjkovalo. Sreča je nanesla, da je z juga dobil velike množine moke in masti. V nekaj dneh jo je prodal s trojnim dobičkom. Uspehi so se vrstili za uspehi. Kar je kdo potreboval, vse je znal Kregar priskrbeti. Njegovo premoženje je raslo in z njim tudi njegova moč.

Ko je kupil graščino, kjer je zdaj stanoval, se je nekoliko umaknil v ozadje. Odpočiti se je hotel. Le redko je posegel v kako večjo kupčijo, toda vsi so vedeli, da se je lotil samo takih, kjer se je nadejal velikih dobičkov in jih tudi dosegel.

Tudi drugi so to opazili. Skrbno so pazili na vsak njegov korak. Spuščali so se v iste kupčije kakor on. Posnemali so ga v vsem. Ko je začel spekulirati z valuto, so začeli tudi oni. Nekaj posreče-

nih spekulacij jih je še bolj ohrabrilo. To ni prijalo njegovim samoljubnosti in sklenil se jih je odkrižati.

Nekoč je vrgel dosti denarja v neko stvar, o kateri je bil prepričan, da se ne posreči. Obenem je po svojih upnikih razširil vest, da pričakuje od te spekulacije velik dobiček. Mnogo jih je potegnil za seboj. Nekateri izmed njih so vložili ves svoj denar. Čez nekaj dni je prišel polom. Vsi lahkovrneži, ki so mu verjeli, so izgubili svoje vloške, nekateri pa celo vse svoje premoženje. Kar je za njimi ostalo, je pokupil sam.

Taki posli so mu napravili dosti sovražnikov. Ni ga bilo človeka, ki se ga ne bi bal, in le malo jih je bilo, ki ga niso sovražili, čeprav je bilo pri nekaterih v tem sovraštvu dosti zavisti.

Zdaj so ga cenili na trideset milijonov.

Zora se ni brigala za njegove posle. Preveč ji je bilo do otroka, ki ji je bil edini spomin na njega, ki ga je ljubila, da bi se ukvarjala s suhimi številkami, in Kregar je najrajši vse sam opravil. Skrbel je zanjo, vse ji je dal, česar si je pozelela, toda srečna ni bila. Ljudje so ji zavidali, mislili so, da je sreča v denarju. Ni se menila zanje. Sama zase je živela v borovski graščini in se ni brigala za svet.

Mož, ki je imel v Ljubljani veliko pisarno, se je vsako jutro peljal z avtom tja in se pozno zvečer vrnil. Dostikrat jo je vabil s seboj, toda nikdar se ni odzvala njegovim prošnji. Če se ji je zahotelo Ljubljane, je šla sama. Tudi to so ljudje opazili in kmalu so začeli šepetati, da pri Kregarjevih ni vse tako, kakor bi moralo biti.

Edino veselje ji je bil otrok. Samo njemu je živela. Ves dan je bila pri njem, zmeraj se je z njim igrala. Imela je zanj posebno vzgojiteljico, ki ji je pomagala, kadar sama ni utegnila. In otrok je rasel,

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 311. strani

1. Lev Tolstoj je bil oficir.
2. Anton Čehov je bil zdravnik.
3. Emile Zola je bil inženjer.
4. Maksim Gorkij je bil pekovski pomočnik.
5. Charles Dickens je odpremljal zavoje.
6. Roda Roda (njegovo pravo ime je Aleksander Fridrik pl. Rosenfeld) je služil kot major v Zagrebu in Osijeku.
7. Knut Hamsun je bil nekaj časa tramvajski izpredovnik v New Yorku.

da ga je bilo veselje gledati. Skrbna nega in materina ljubezen sta ga okrepila, da bi mu bil vsakdo prisodil tri leta, čeprav je dopolnil komaj drugo.

Casih se je povpraševala, kaj bi bilo, če bi izgubila otroka. Kaj bi jo še priklepalo na svet? Pri taki misli jo je vselej obšel strah. In potem je opazila, da Kregarju ni nič do otroka. Skoraj se je jela zanj bati.

Razen otroka ji je bil najsvetejši spomin na Branka. Kolikrat se je zbudila sredi noči in ni mogla več zaspati v mislih nanj! Takrat je vselej vstala in šla počasi k oknu. Odprla ga je in zastrmela se je v noč in mislila nanj. In kadar je pomislila, kako bi bilo, če bi bil ostal živ, si je morala obrisati solze. Takrat je šele čutila, kako strašno je življenje, ki ga je že prestala, in kako nejasno in le zlo obetajoče je to, kar jo še čaka.

Drugo poglavje

ZDRAVNIK

Še zmeraj je klečala pri otrokovi postelji. Neprestano je počival njen pogled na malem, od bolečin in vročice izmučenem obrazu, še zmeraj je njeno uho tesnobno poslušalo vsak stok, ki je prišel iz teh drobnih prs. Z drhtečim srcem je opazovala neredno malčkov dihanje in čedalje bolj se je bala. Bog, kod le hodi zdravnik tako dolgo?

Pogledala je na uro. Polnoč. Samo deset minut je minilo, in v tem kratkem času je preživela v mislih vse dogodke od časa, ko jo je usoda navezala na Kregarja.

Negibno je klečala ob postelji. Potem pa, kakor bi bilo nenadoma prišlo življenje v njo, je skočila pokoncu in odhitela k oknu.

„Hvala Bogu,“ se je od-dahnila. Zagledala je v parku avto, ki se je naglo bližal vходу. Poznala ga je predobro. Bil je avto njenega moža. Ma-

homa je pozabila na vse, kar je pravkar mislila. Samo ena misel je prevladala vse. Da se z možem vozi zdravnik, ki jo reši negotovosti.

Potem so se odprla hišna vrata. Začula je korake na stopnicah. Mož se je z zdravnikom pogovarjal. Stopila je na prag in ga poklicala.

Zdravnik, star mož, ki se mu je na obrazu videlo, da je že mnogo izkusil, je stopil k postelji in pogledal otroka, ki se je kuhal v vročici. Zora je napeto stregla na vsak njegov gib. Videla je, kako se je njegov obraz zmračil.

„Gospod doktor, ali je nevarno?“ je hlastno vprašala in slednja žilica v njej je vzdrhtela.

Zdravnik je tiho prikimal. Šele čez nekaj časa se je obrnil k njej in rekel:

„Če bi bil prišel le uro kasneje, bi bilo morda že prepozno!“

„Moj Bog!“ je kriknila. In tedaj se je spet v njej oglasil črv, ki jo je grizel. Spomnila se je, kako dolgo ni bilo moža nazaj.

„Kje si bil tako dolgo?“ ga je vprašala in njen glas je jasno razodeval sovraštvo. „Zakaj se nisi takoj vrnil iz mesta, saj si moral vedeti, da je otrok nevarno bolan!“

„Nisem mislil, da je tako hudo,“ se je izgovoril. Skomignil je z ramo in šel iz sobe. Zdravnik je slučajno prestregel Zorin pogled, ki je spremljal moža. Izpreletelo ga je kakor razodetje: kakor bi bil odkril sledove tajnosti, zavite v neprodrljiv plašč molka.

Ko Kregarja že davno ni bilo več v sobi, je Zora še zmeraj strmela v vrata, ki so se za njim zaprla. Potem se je mahoma streznila in stresla glavo. Zavedla se je, da stoji ob postelji sina, ki je v smrti nevarnosti. Pobesila je glavo in se zazrla v tla. Potem pa jo je spet dvignila in proseče pogledala zdravnika.

„Gospod doktor, povejte mi, ali smem upati?“

„Zdaj vam še ne morem reči,“ je odvrnil. „Prihodnjih dvanaest ur bo odločilo usodo. Bolezen je nevarna in malokdo jo prestane. Vaše dete je močno. Morda jo preboli...“

„Gospod doktor... rešite mi otroka,“ je zaihtela. Nenadoma jo je bilo premoglo. „Rešite mi ga, vse vam dam, kar imam... edino mi je, kar imam še na svetu...“

Vrgla se je pred njim na kolena in objela njegove noge. Njene oči so se uprle v obraz, ki je bil miren in negiben. Ni več govorila, toda njene ustnice so se še zmeraj premikale v nemi prošnji. Toliko bolesti je bilo na njenem obrazu, da bi se bila morala kamnu smiliti.

„Nikar ne klečite pred menoj, gospa,“ se je branil zdravnik. „Tudi jaz sem brez moči proti tej bolezni. Zaupajte usodi in otrokovi moči. Druga vam ne morem reči. Pri njem ostanem, dokler se ne odloči.“

Razklenil ji je roke, ki so se še zmeraj oklepale njegovih kolien, in jo dvignil na noge.

„Ne obupajte,“ je rekel. Njegov glas je bil miren in tako dober, da se je v njej zbudilo upanje. Brez besed jo je odvedel k naslanjaču, ki je stal pri postelji in kjer je že tolikrat bedela pri otroku. Brez moči se je spustila vanj.

Počasi so tekale ure. Sedela sta pri postelji in čakala, čakala. Kregarja ni bilo več blizu. In čez dolgo se je zdravnik sklonil k otroku.

„Bolezen se ni poslabšala,“ ji je rekel. „Zdaj lahko poskusim. Prosim vas, da stopite za trenutek iz sobe.“

„Ali je res potrebno?“ je zajeceljala vsa v strahu.

„Da!“ je tiho prikimal.

Počasnih, negotovih korakov je odšla. Zdela se ji je, da jo tlači nekaj k tlom, in zgrudila bi se bila, da se ni na pragu ujela za kljuko. Potem je počasi zaprla vrata za seboj, da so zaškrpala v tečajih.

Ureia Boris Rihteršič

Filmski arhiv poskusnih posnetkov

Več ko pol milijona metrov filmskega traku porabijo velika ameriška filmska podjetja za snetje prizorov, ki jih občinstvo nikdar ne vidi.

Pol milijona metrov filmskega traku bi zadoščalo za 150 filmov ali pa za tisoč ali še več kratkih filmskih komedij. Toda ta ogromna množina materijala služi samo za poskusne posnetke neznanih igralcev.

Paramountovi ateljeji napravijo vsako leto štiri sto poskusov, od teh dve sto v Hollywoodu, ostale pa v New Yorku in v Joinvillu.

Te poskusne posnetke filmske družbe spravijo, da služijo potem režiserjem kot pomožno sredstvo pri iskanju igralcev za posamezne filme.

Dosti igralcev in igralk se mora zahvaliti filmskim arhivom za svojo karijero. Dostikrat minejo dolgi meseci med poskusnim snemanjem in angažmanom. Neki igralec, ki ga vsi poznate, je moral čakati več kakor leto dni, preden ga je slučajno odkril režiser.

Te posnetke si filmske družbe med seboj posojajo, da si olajšajo delo. Zato se tudi dostikrat zgodi, da so tega ali onega filmali pri eni družbi, ponudbo za angažman pa je dobil pri drugi.

Da postanejo ti posnetki res prvovrstni, je Paramount napravil pred kratkim v Hollywoodu posebno dvorano za njih snemanje in angažiral posebnega režiserja.

Da dosežejo brezhibne rezultate, snamejo režiserji navadno popolne prizore iz kakšnega filma, in to po večkrat in vselej z novim igralcem. Ako se pokaže, da so ti igralci količkaj sposobni za film, jih porabijo naprej za statistične, in tam se začne šele njihovo pravo delo.

Buster Keaton se spominja

Napisala Karla King

„Mali železni mož“, so mu vsi rekli. To je bilo v starih dobrih časih, ko so bili varijeteji deležni vsaj tolikšne pozornosti kakor danes Greta Garbo, Norma Shearer, Ramon Novarro, John Gilbert in ostale osebnosti filmskega sveta.

Harvey Houdini, znani komik, ga je tako imenoval. Od vseh osebnosti tistih časov je ostal on edini, ki danje tudi danes v gledališču splošne pozornosti, on, „mali železni mož“.

„Da,“ je rekel sam med odmorom svojega najnovejšega filma, ki

ga dela pri Metru-Goldwynu. „Takrat nam ni šlo slabo“, (z „nam“ je mislil „tri Keatone“, svoja roditelja in sebe). „Takrat sem znal dobro parodirati in paradije so bile pri občinstvu zelo priljubljene. Takrat smo se lepo spravili na kako dramo in jo parodirali z besedo in glasho, da, takrat, leta 1916!“

Mnoge njegove paradije so živele potem v anekdotah, kakor tista o miši, ki je padla v sod vina in obljubila mački, da ji bo drugo jutro za zajtrk, če jo reši. Saj veste, kako je bilo. Drugo jutro je prišla mačka pred njeno luknjo in jo poklicala, miš pa ji je rekla: „Pijancu ne smeš nikdar verjeti!“ in se smejala.

Mnogi ljudje mislijo, da je Bustrovo življenje brez skrbi, mislijo, da je vse njegovo delo v tem, da kaže resen obraz. Kako so naivni! Čisto pozabljajo, da ga morajo pri tem klofutati, suvati in delati z njim kakor svinja z mehom. In kolikokrat, v vsakem filmu, v vsakem prizoru! Saj bi še šlo, če bi vsak prizor filmali samo enkrat, pa pridejo prizori, ki jih je treba zaradi nespretnosti posameznih igralcev ponoviti petkrat ali še večkrat, in tako si lahko mislite, kakšen siromak je. Pomislite samo na film „Bustrova karijera“, kjer ga mora pet žensk

oklofutati in osuvati. Mislim, da bo dovolj, če vam povem, da smo morali en prizor štirinajstkrat ponoviti...

Bustrov „Zmrzli obraz“ je razveselil milijone ljudi. Njegove šale pri delu v ateljeju so že mnoge igralce nagnale v smeh — skratka, on je eden najbolj priljubljenih klovnov sveta.

Toda pogledjte enkrat mimogrede natanko njegov obraz na eni izmed njegovih slik, ki krožijo po svetu. Pogledjte njegove oči! Edina izdajalska točka za klovnovo krinko so te oči; pri vseh njegovih šalah, povsod so enake žalostne. In čeprav živi v dobrih razmerah in bi vsak trdil o njem, da mora biti srečen, ne bo nihče več tega mislil, kadar vidi njegove oči.

Kajti „mali železni mož“ pozna življenje. Dovolj izkušenj je že imel, preden je prišel k filmu in kar je pri njem.

Premijera mojega filma „Maroko“

Napisala M. Dietrich

Pomislite, kako sem morala biti vznemirjena! Premijera mojega prvega ameriškega filma.

Kino kar plava v luči žarometov. Povsod je z velikimi električnimi

PARAMOUNTOVA ZVEZDA LILIAN ROTH

črkami napisano moje ime. Vse to sem že videla s svojega okna.

Peljala sem se z avtom skozi množice radovednih ljudi. Hollywood. Tisoči ljudi, ki hočejo videti svoje ljubljence.

Potem sem šla peš mimo neštetihi ljudi v elegantnih večernih toaletah. Strašno tremo sem imela.

Šele ko sem sedela na svojem mestu, se mi je vrnila ravnodušnost.

Potem se je nenadoma pokazal na platnu napis „Maroko“ in moje ravnodušnosti spet ni bilo nikjer.

Igra se je pričela. Najprej nastop v kabaretu. Kot plesalka si moram osvojiti občinstvo. V majhnem lokalu v Maroku. Tako občinstvo, ki bi me, če mu ne bi ugajala, preganilo, sem bila spet mirna. Uspelo mi je. Pomagal mi je partner Garry Cooper. Nič več se nisem bala občinstva. Čutila sem, da sem zmogla.

Hollywood je lep. Le da ga sprva nisem razumela. Koliko dela imajo tu ženske! Od jutra do mraka morajo delati. Obležene pa so, kakor bi bila zabava njih glavni opravke.

Vse se mi je zdelo v začetku nereno. Kakor bi bilo samo igračka-nje.

Prav tega nisem v začetku razumela. Šele pozneje. Je pač Hollywood!

„Alrauna“

Eno najbolj priljubljenih del nemške literature je vsekako „Alrauna“, roman znanega pisatelja H. H. Ewersa. Po njem je narejenih že več uspešnih dramatisacij, ki so stalno na repertoarjih nemških gledališč.

V filmu so Nemci ta roman že trikrat obdelali. Prvič takrat, ko je bil film v povojih. Ta verzija je danes že davno pozabljena. Drugič so ga pred nekaj leti igrali z znano nemško filmsko igralko Brigito Helm, ki se je prav tedaj izkazala s filmom „Metropolis“. Tedaj je bil njen partner znani nemški igralec Paul Wegener, ki smo ga videli tudi pri nas kot gledališkega gosta.

Lani je ta film doživel novo predelavo kot govoreči film. Glavno vlogo igra tudi v njem Brigita Helm, za njenega partnerja pa so dali Basermannu, ki kot najboljši nemški karakterni igralec nosi prstan zvez nemških igralcev.

Film kaže v primeri s prejšnjima uprizoritvama velike prednosti, pred vsem igralsko. Zanimiv pa je tudi kot prvi film v Ljubljani, ki ga bomo videli v obeh verzijah, nemi in govoreči.

Edina ženska med tisoči moških

Že dolgo se ni nič čulo o znani filmski igralki, ki smo jo časih prav radi gledali v nemških filmih. Nekateri so že mislili, da je zapustila film in se umaknila, da bi lahko v miru ležala na svojih lo-

vorikah. Toda za tako mlado igralko je bilo še prezgodaj.

Ta igralka je Dita Parlo. Takrat, ko smo najmanj mislili, da se še kdaj vrne, se je spet pojavila na platnu, ki se je med tem naučilo govoriti. Njeno ime se je spet razširilo po evropskih in ameriških časopisih.

Dita Parlo je odšla takoj, ko so izumili zvočni film, v Ameriko, kjer si je obetala več uspehov kakor v Evropi. Njen veliki igralski talent ji je kmalu priskrbel veliko vlogo v MGMovem nemškem govorečem zvočnem filmu „Okovi“, ki je eden največjih filmov, kar so jih dozdej napravili. Angleška verzija tega filma je imela v Ameriki in Londonu ogromen uspeh. To je vzpodbudilo firmo, da je posnela ta film tudi v drugih verzijah, pred vsem v nemški, kjer igrajo razen nje najboljši bivši Reinhardtovi igralci Gustav Diesel, Paul Morgan, Egon von Jordan, Karl Ettlinger, Wolfgang Zilzer in še drugi.

Dejanje se odigrava v veliki ameriški kaznilnici. Vsebinska je zelo pisana; med drugim vidimo tudi veliko vstajo kaznjencev, ki se konča z bojem med kaznjenci in vojaki. V tej borbi so uporabljali najmodernejše orožje, od strojnih pušk pa do oklopnih avtomobilov, nad vso to gigantsko borbo pa stoji — ženska... Več ne bomo povedali, ker občinstvo rajši gleda film, če ne ve prej vsebine, rečemo samo, da je nekaj nenavadnega in nevsakdanjega.

Ta film ima tudi svojo tendenco. V njem jasno vidimo, da je treba zboljšati stanje jetnikov. Temnica naj služi kot kraj, kjer se človek popravi, ne pa zato, da izgubi v njej svoje dostojanstvo.

Kakor trdijo strokovnjaki, bo ta film izpolnil veliko kulturno človeško misijo, in ga zato napeto pričakujemo.

Govor z znaki

Za znanega Foxovega komika Ela Brendla pravijo, da je zelo radoveden in ukažen človek na svetu. Najbolj ga je zanimal tajni način pogovarjanja Indijancev z znaki. Nikdar ni mogel najti človeka, ki bi ga bil naučil, končno pa se mu je le ponudila prilika. Seznanil se je z nekim Indijancem, ki je te znake poznal. Ko se jih je od njega naučil, je hotel svoje znanje pokazati tudi drugje.

Gotovo že veste, da igra glavno komično vlogo v filmu „Magija zapada“. Tam igra tudi nekaj sto Indijancev, za katere so rekli, da nihče med njimi ne zna besedic angleški. Med njimi je dobil Brendel starca, ki je moral imeti že najmanj sto let, in na njem je hotel preizkusiti svoje znanje.

S svojimi gibnimi prsti je začel izvajati najbolj zapletene gibe

in zraven se je spakoval na najbolj nemogoče načine.

Starec ga je nekaj časa z zanimanjem opazoval, toda Brendlove telovadbe s prsti in obrazom mu je bilo kmalu dovolj. Obrnil se je k najbližjemu pomožnemu režiserju in ga vprašal v najčistejši angleščini: „Kaj pa hoče ta gospod?“

Drobiž

Znana igralka Liane Haid, ki smo jo pri nas zadnjič gledali v filmu „Pesmi je konec“, je zdaj angažirana pri Paramountu v Joinvillu. Pisatelj Benno Vigny, ki je napisal scenario za film „Maroko“, je napravil manuskript za njen najnovejši film.

Časopisi so pred kratkim pisali, da je nastal v Joinvillu požar, ki je baje uničil neke ateljeje. Kakor nam Paramount poroča, ta vest ni resnična.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kje je rojena Lil Dagover?
  2. Katera igralka igra glavno vlogo v filmu „Luči vlemesta“?
  3. V koliko verzijah so igrali film „Alrauna“?
  4. Pri kateri družbi igra Wilhelm Dieterle?
  5. Kako se imenuje zadnji film, ki ga je napravil Lupu Pick?
- Rešitve teh vprašanj sprejemamo šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 18. številke so: 1. Douglas Fairbanks, 2. Žena Stephana Fromholta, 3. George O'Brien, 4. Ernest Lubitsch, 5. Virginija Valli.

Nagrade je žreb odločil takole:

- 5 slik: Uršej Franc, Guštanj;
4 slike: Kosi Pavla, Rankovci;
3 slike: Pavlič Katka, Ptuj;
2 slike: Avguštin Anton ml., Slov. Bistrica;

po eno sliko: Trebnik Ivica, Ponikve; Zdravko Oblak, Poljane; Stana Nukić, Trgoviste; Štefka Slapar, Zapuže; Turjak Alojz, Beograd; Jezernik Franc, Tržič.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

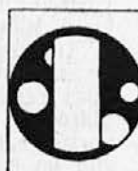
Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Moderni plašč

Napisal J. H. R.

Milostljiva si je kupila nov plašč.

Zgoraj krzno, spodaj krzno, sredi krzno. Zgoraj svila, spodaj svila, sredi svila. Zgoraj gumbi, spodaj gumbi, sredi gumbi. Zgoraj gube, spodaj gube, sredi gube. Torej tako imenovani modni vzorec.

„Kaj bi rekel,“ vpraša moža, ko pride s plaščem domov, „koliko sem dala zanj?“

„Nimam pojma,“ zazeha mož.

„Nu, reci!“

„Dva tisoč dinarjev.“

„Dva tisoč dinarjev? Ali si čuden! Za dva tisoč dinarjev takega plašča vendar ne dobiš! Ali ne vidiš, da ima zgoraj krzno in sredi krzno in spodaj krzno? Da ima zgoraj gumbi, spodaj gumbi, sredi gumbi? Vi možje teh reči nikoli ne boste razumeli! Nu, kaj rečeš, koliko velja takle plašč?“

„Ne vem. Koliko pa si dala zanj?“

„Koliko? Natanko dva tisoč dinarjev.“

„Poslušajte, Neža! Preproge morate pa že nekoliko bolje izteptati!“

„Saj bi, gospa — pa se tako strašno kadi!“

V cirkusu

Krotilka ima leva, ki ji zna spretno vzeti iz ust košček sladkorja.

„To pa res ni nič posebnega,“ zagodrnja neki gospod. „To bi znal tudi jaz.“

„Dvomim“, reče nejeverno krotilka.

„In sicer vsaj tako spretno kakor lev.“

Profesorska

„Katerega pa smo danes?“

„Človek božji — saj imaš časov-

pis v žepu. Nanj poglej!“

„Kaj mi pomaga, če je pa od včera!“

„Ali poznate ‚Seviljskega brivca‘?“

„Ne — jaz se namreč sam brijem.“

Ameriška

Za veliko noč je prišla v Pariz družba Američanov.

Vodnik jih pelje v luvrski muzej v egiptski oddelek.

Obstanejo pred granitno sfingo. „How extraordinary!“ vzklikne Američanka.

„To sfingo cenijo na pet tisoč let,“ razlaga vodnik. „Mogoče jo je celo Mojzes videl.“

„Mojzes?“ se začudi Američanka. „Kako pa je ta prišel v Pariz?“

*

„Pol litra poganskega mleka.“

„Poganskega?“

„Da — nekrščenega.“

Boljša rodbina

„Ali igrajo vaši otroci tudi štiri-ročno?“

„Hvala bogu, tega jim ni treba — pri nas ima vsak svoj klavir!“

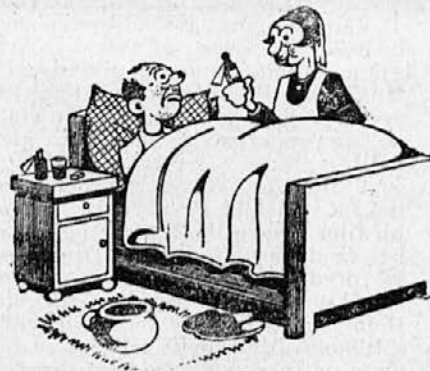
Nerodna zamenjava

Gospod V. je mnogo potoval po svetu in je o tem zelo rad govoril. Najrajši pa je pripovedoval dve zgodbi, ki sta se mu pripetili: prva je bila pikantna ljubavna istorija, druga pa strašna lovska zgodba iz Afrike.

Nekega večera je ravno začel z napeto zgodbo o svojem srečanju v afriški džungli z neko tigrinjo, ki ga je presenetila neoboroženega in ga podrla na tla. V tistem kritičnem trenutku zabrni telefon. Ko se čez kakih deset minut vrne h gostom, planejo vsi razburjeni nanj:

„In kaj se je potem zgodilo, gospod doktor? Ravno ko je bilo najbolj napeto, ste morali prenehati.“

„Aha,“ odvrne stari, pozabljivi gospod. „Poljubil sem jo in ni se upirala. Potem sva šla skupaj na večerjo in... nu, kaj bi govoril: njen mož ni nikoli zvedel, kaj se je tisti večer zgodilo...“

„Oprostite, da vas budim — prišla je namreč ura, ko vam moram dati uspavalni prašek.“

Šofersko merilo

Sodnik zaslišuje šoferja.

„Torej vi ste videli, kako je obtoženec v vašem avtu poljubil gospodično N.“

„Da,“ odgovori šofer.

„Ali jo je večkrat poljubil?“ bi rad vedel sodnik.

„Ne, samo enkrat.“

„Toda poljub je bil po izpovedi tožiteljice zelo dolg... Kako dolg?“

„Po naši taksi najmanj za 10 Din!“

*

„Da sem vaša žena, bi vam bila že zdavnaj strupa nalila v kavo.“

„Če bi bili vi moja žena, bi ga tudi izpil!“

Revmatizem

Za zdravljenje revmatizma imamo nebroj sredstev, ki so se izkazala z večjim ali manjšim uspehom. Napraviš lahko skoraj vse z majhnimi stroški sama. Najbolj znana so tale:

1. Čaj iz brusničnega listja in korenin. Dnevno ga popij četrto litra.

2. Po 20 gramov kafre, kolmaža, salmijakovca, glicerinovega mila, lavendla in mravljinčnega špirta raztopi v enem litru zelo močnega vinskega cveta. Pusti, da se vse skupaj dobro vleže, in potem otri boleča mesta.

3. Kafrova vazelina za masažo.

4. Čevljarški klij namazan na kosček platna kot obliž. Prilepi ga na boleče mesto in ga pusti na njem, dokler sam ne odpade.

5. Po 20 gramov kostnega olja, olja za rane, janeževnega olja in terpentina za masiranje.

6. Vrečica zelo tople soli na razboljenem mestu.

7. Masiranje s tinkturo iz smrekovih igel, kisovim etrom ali baldrianova tinktura.

8. Masiranje z mešanico treh delov bezgovega olja in enega dela namiznega olja.

9. Surovo jajce zmešaj s skodelico kisa, dodaj žličico terpentina, dobro premešaj in se masiraj.

10. V čisti vinski cvet namoči cvetje divjega kostanja in ga porabi za masažo.

11. Žvepleni cvet v vrečici deni na boleče mesto.

12. Kadar se koplješ, dodaj vodi, ki mora biti zelo topla, 150 gramov terpentina in nekaj narezanega glicerinovega mila.

13. Bolnik naj poje kar največ češenj in jagod.

Ker so vsa ta sredstva za druge organe neskočljiva, jih je vredno preizkusiti. Morda bo to ali ono pomagalo. Čitateljice pa prosimo, da nam o uspehu pišejo.

Nekaj o živinoreji

Oves prav dobro deluje na izboljšanje kakovosti mleka.

Če hočeš zrediti živino brez rogov, potresi prve dni po povrnjenju vršičke rogov s kavstično sodo. Prej pa moraš tisto mesto zmočiti. To ponavljaj več dni.

Znak dobre molzne krave je to, da ima tanko kožo, veliko, prav malo obraslo vime in lepo oblikovane, ne premočne kosti.

Svetlobarne krave so dosti bolj nagnjene k prehladu kakor temnobarne.

Krave, ki jim vzameš tele, se takoj pomirijo in nehajo mukati, če jim v jasli položiš teletov ovrtnik. Če ovrtnika ni, pomaga vsak predmet, ki je bil prej odrgnjen na teletovem zadnjem delu.

Če krava noče dajati mleka, ji položi na hrbet mokro vrečo. Paziti moraš le, da se ne prehladi zaradi prepaha.

Ako živina les grize, pomešni, da dobi premalo soli.

Vanilijevo pecivo

Potrebščine: 20 dkg presnega masla, masti ali margarine, 15 dkg sladkorja, ¼ l mleka, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 5 dkg mandljev, 1 jajce, 50 dkg moke, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, malo soli.

Priprava: Namesi presno maslo in moko, pomešano s pecilnim praškom, v testo. Rumenjak, 10 dkg sladkorja, vanilinov sladkor ter mleko premešaj in napravi iz te zmesi in onega testa maso, ki se da lahko razvaljati; po potrebi moreš dodati še tudi malo moke. Razvaljano testo razreži v pravokotne komadiče, pomaži te z beljakom, jih potrosi s podolgovato razrezanimi mandlji, ki jim je bilo dodanih 5 dkg sladkorja, ter jih speci v srednji vročini. Hraniti jih je treba v pločevinastih dozah.

Idealno pranje je možno samo z milom. Zato, gospa, perite vedno le s pravim terpeninovim milom Gazela.

Ko se začno krvne cevi poapnjivati, deluje uporaba naravne „Franz Josefove“ grenčice za redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste „Franz Josefove“ grenčice, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. „Franz Josefova“ voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Leino se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo točno jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, nudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, lažni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelji so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinje — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastojni pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

Otroške vozičke, šivalne stroje in kolesa

nudi po najugodnejših cenah — tudi na obroke — trdka

JOSIP KVEDER, LJUBLJANA, Krekov trg števil. 10.

Da ne bo nespornostljenja

Na našo razpravo o Bat'u in njegovem sistemu, ki smo jo priobčili v zadnji številki „Romana“, smo prejeli več dopisov iz krogov naših naročnikov in bralcev, ki nas vprašujejo, zakaj smo priobčili ta članek baš zdaj, ko je tolikšna kriza v našem čevljarskem rokodelstvu in industriji, ne nazadnje ravno zaradi prodiranja Bat'e v Jugoslavijo. Na to odgovarjamo, kar smo povedali že v članku, pod črto: hoteli smo podati jasno in objektivno sliko o delu in uspehu Tomaža Bat'e, ki je brez dvoma eden največjih mož današnje industrijske dobe, in mora že iz tega razloga čitatelje „Romana“ zanimati zgodovina njegovega uspeha, iz katere bi se morda tudi naši ljudje utegnili kaj naučiti. Samo to in nič drugega ni bil namen naše razprave, in sodimo, da smo ta namen dosegli. Uredništvo.

GAZELA TERPENTINOVO MILO JE NEPOGREŠLJIVO V VSAKEM DOBREM GOSPODINSTVU.
PAZITE NA IME GAZELA.

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov
Josip Vidmar
Ljubljana, Pred Škofijo št. 19
En gros — en detail.
Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Velikanska izbira. Skrajne cene.

**Zahtevajte
„Roman“ na ogled!**

Kupon 20 film

Za *Vaše perilo* **le** *terpentinovo*

Zlatorog